

обміну досвідом у сфері громадської безпеки та цивільного захисту для ефективнішого вирішення транскордонних проблем та викликів;

5. Фінансова підтримка та ресурсне забезпечення: забезпечення належного фінансування та ресурсів для реалізації заходів у сферах громадської безпеки та цивільного захисту;

6. Запобігання корупції та зловживань: розробка та впровадження механізмів контролю та моніторингу, що спрямовані на запобігання корупції та забезпечення ефективного використання ресурсів у цій сфері;

7. Впровадження інновацій та новаторських підходів: сприяння розвитку та впровадженню інноваційних технологій, методів та стратегій у сферах громадської безпеки та цивільного захисту.

Ці шляхи можуть допомогти вдосконалити реалізацію державної політики у відповідних сферах, забезпечуючи більшу ефективність та надійність системи захисту та безпеки громадян і держави.

УДК 342.951+364.3

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/387-390

В'ячеслав МЕДЯНИК

доцент кафедри

загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук

ЕФЕКТИВНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Соціальний захист являє собою систему правових, економічних та соціальних гарантій, спрямованих на забезпечення гідного рівня життя громадян, захист від різноманітних соціальних ризиків, таких як безробіття, хвороба, інвалідність та старість. З огляду на важливість цієї сфери для соціальної стабільності та розвитку країни актуальність дослідження адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту в Україні не може бути переоцінена.

В умовах соціально-економічних викликів, з якими Україна зіштовхнулася в останні десятиліття, зокрема в контексті пострадянських трансформацій, економічних криз, війни з російською федерацією та пандемії COVID-19, ефективність системи соціального захисту набуває особливої ваги. Адміністративно-правове забезпечення, яке включає розробку та впровадження нормативно-правових актів, механізми контролю та нагляду, а також організацію надання соціальних послуг, виступає ключовим інструментом реалізації цих стратегій.

Однак, попри значний потенціал, існують численні проблеми та виклики, які ускладнюють ефективне функціонування системи соціального захисту в Україні. Серед них – недостатнє фінансування, бюрократизація процесів, невідповідність між законодавчими нормами та реальними потребами населення, а також відсутність гнучкості у відповіді на сучасні соціальні виклики.

Це дослідження покликане провести комплексний аналіз адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту в Україні, виявити основні проблеми та виклики, а також запропонувати шляхи їх вирішення з метою підвищення ефективності даної системи. Особлива увага буде приділена аналізу нормативно-правової бази, механізмам управління та контролю, а також практичній реалізації стратегій соціального захисту на різних рівнях. Важливим аспектом дослідження стане вивчення досвіду інших країн та можливості адаптації успішних практик в українських реаліях.

Адміністративно-правове забезпечення стратегій соціального захисту є комплексною системою, що охоплює правові, організаційні та процедурні аспекти реалізації державної політики в сфері соціального захисту населення. Теоретичні засади цієї системи базуються на принципах правової держави, соціальної справедливості, рівності та

недискримінації [1].

Принципи адміністративно-правового забезпечення:

1. Законність. Основою для будь-яких дій у сфері соціального захисту є закон. Всі регулятивні акти, політики та процедури повинні бути розроблені та впроваджені на основі і в межах чинного законодавства;

2. Прозорість. Діяльність органів соціального захисту має бути відкритою та зрозумілою для громадян. Це передбачає доступ до інформації про соціальні програми, їхні умови та порядок надання послуг;

3. Доступність. Система соціального захисту має бути орієнтована на максимальну доступність послуг для всіх категорій населення, особливо для соціально вразливих груп;

4. Індивідуалізація. Підхід до кожного отримувача соціальних послуг має бути індивідуалізованим, з урахуванням його особистих потреб та обставин;

5. Ефективність та економічність. Ресурси, виділені на соціальний захист, повинні використовуватися раціонально з метою досягнення максимального соціального ефекту.

Теоретичні засади цієї системи також базуються на певних теоретичних підходах держави, соціальній справедливості, рівності та недискримінації. У сучасній юридичній науці існують різноманітні теоретичні підходи до вивчення адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту. Серед них [2]:

– інституціональний підхід, який акцентує увагу на ролі державних та недержавних інституцій у реалізації соціального захисту;

– функціональний підхід, що досліджує механізми та процедури, за допомогою яких реалізуються соціальні гарантії;

– правовий підхід, зосереджений на аналізі нормативно-правової бази, що регулює сферу соціального захисту;

– соціально-економічний підхід, який включає вивчення економічних аспектів соціальної політики та її впливу на соціальний розвиток.

Отже, розуміння теоретичних засад адміністративно-правового забезпечення дозволяє глибше аналізувати існуючі механізми соціального захисту та розробляти пропозиції щодо їх удосконалення. Важливою умовою ефективності соціального захисту є постійний моніторинг та адаптація правової системи до змінюваних соціально-економічних умов.

Аналіз нормативно-правової бази України у сфері соціального захисту виявляє низку позитивних аспектів, але також і значну кількість проблем, які потребують уваги та вирішення. Позитивними моментами є наявність основних законодавчих актів, які визначають загальні принципи соціального захисту населення, такі як Конституція України [3], закони України «Про соціальний захист населення» [4] та «Про державні соціальні стандарти та соціальний захист військовослужбовців і членів їх сімей» [5]. Однак існують значні прогалини та недоліки у правовому регулюванні цієї сфери. Зокрема, законодавство часто має роз'єднані норми, які ускладнюють процеси реалізації соціального захисту. Недостатня узгодженість між різними законодавчими актами і відсутність єдиної системи визначення категорій осіб, що мають право на соціальний захист, також створюють проблеми в практичній реалізації законодавства. Крім того, існують проблеми із забезпеченням фінансування програм соціального захисту, а також має місце недостатня ефективність контрольних та моніторингових механізмів, які ускладнюють виявлення та вирішення недоліків у наданні соціальних послуг. Таким чином, аналіз нормативно-правової бази України у сфері соціального захисту свідчить про потребу у подальшій реформі цієї системи з метою підвищення ефективності та доступності соціального захисту для всіх категорій населення [6].

Проблеми та виклики адміністративно-правового забезпечення в Україні у сфері соціального захисту виявляються на різних рівнях і включають різноманітні аспекти. Однією з найбільш актуальних проблем є недостатня забезпеченість фінансових ресурсів для соціальних програм та послуг. Часто фінансування не відповідає потребам населення, а бюджетні обмеження ускладнюють здійснення повноцінного соціального захисту.

Іншою проблемою є недостатня ефективність адміністративних механізмів контролю та моніторингу за реалізацією соціальних програм і послуг. Недостатній контроль може призводити до недбалого використання бюджетних коштів, корупційних схем та недостатньої якості надання соціальних послуг.

Крім того, відсутність комплексного підходу до реформування системи соціального захисту призводить до розбіжності між різними законодавчими актами та політиками, що може ускладнювати впровадження ефективних стратегій соціального захисту. Недоліки у

законодавстві та неспроможність державних органів у вирішенні соціальних проблем також впливають на недостатню доступність та якість соціальних послуг.

Боротьба з корупцією та виявлення і покарання порушників прав громадян у сфері соціального захисту також стоїть перед значними викликами. Корупційні схеми можуть призводити до втрати бюджетних коштів, а також до відмови громадянам у доступі до соціальних послуг.

Отже, проблеми та виклики адміністративно-правового забезпечення в Україні потребують комплексного підходу та системних реформ з метою підвищення ефективності та доступності соціального захисту для всіх категорій населення [1].

Практичні аспекти реалізації стратегій соціального захисту в Україні включають в себе ряд конкретних заходів та програм, спрямованих на забезпечення соціальних потреб різних категорій населення. Одним з основних напрямів є надання соціальних послуг та допомоги соціально вразливим групам населення, таким як пенсіонери, люди з інвалідністю, безробітні, малозабезпечені сім'ї тощо, а саме: соціальних пільг, грошової допомоги, безкоштовних медичних послуг, підтримки у працевлаштуванні та ін.

Додатково, урядові програми спрямовані на поліпшення життєвих умов інших соціальних груп, таких як молодь, сім'ї з дітьми, мігранти тощо. Це може включати в себе забезпечення доступу до освіти, створення умов для розвитку малого бізнесу, підтримку в медичному обслуговуванні та житловому забезпеченні.

Крім того, важливою частиною практичної реалізації стратегій соціального захисту є сприяння включенню соціально вразливих груп у суспільство та підтримка їх соціальної інтеграції. Це може передбачати розробку програм професійної реабілітації, стимулювання участі у громадському житті та забезпечення доступу до культурних і розважальних заходів.

Загалом практичні аспекти реалізації стратегій соціального захисту в Україні вимагають комплексного підходу та системної координації зусиль уряду, громадських організацій та міжнародних партнерів з метою забезпечення соціальних потреб населення та підвищення якості життя українських громадян.

Для підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту в Україні можна запропонувати декілька рекомендацій:

1. Гармонізація законодавства: необхідно узгодити різні законодавчі акти та політичні стратегії в сфері соціального захисту для уникнення розбіжностей та конфліктів між ними;

2. Підвищення фінансування: необхідно забезпечити стабільне та адекватне фінансування соціальних програм та послуг, зокрема, за рахунок збільшення бюджетного фінансування та залучення додаткових джерел фінансування, таких як міжнародні гранти чи інвестиції;

3. Підвищення прозорості та відкритості: необхідно забезпечити відкритість та прозорість у використанні бюджетних коштів на соціальний захист, щоб уникнути корупційних схем та забезпечити максимальну ефективність використання цих коштів;

4. Розвиток моніторингу та оцінки результативності: необхідно розвивати системи моніторингу та оцінки результативності соціальних програм та послуг, щоб забезпечити постійний контроль за їх впровадженням та ефективність використання ресурсів;

5. Стимулювання інновацій та модернізація: необхідно сприяти інноваціям у сфері соціального захисту, впроваджувати нові технології та підходи, що дозволять підвищити якість та ефективність надання соціальних послуг;

6. Забезпечення доступності та рівності: необхідно забезпечити доступність соціальних послуг для всіх категорій населення та запобігти будь-якій формі дискримінації чи нерівності в їх наданні;

7. Розвиток партнерства з громадськістю та міжнародними партнерами: необхідно активізувати співпрацю з громадськими організаціями, бізнесом та міжнародними партнерами з метою спільного вирішення соціальних проблем та підвищення ефективності соціального захисту [6].

Ці рекомендації можуть сприяти підвищенню ефективності адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту в Україні та поліпшенню якості життя громадян.

Як підсумок у процесі аналізу адміністративно-правового забезпечення стратегій соціального захисту в Україні було сформульовано низку важливих висновків:

1. Необхідність системної реформи: сучасна система соціального захисту в Україні потребує комплексної реформи для покращення якості та ефективності надання соціальних

послуг;

2. Важливість фінансування: недостатнє фінансування є однією з ключових проблем у сфері соціального захисту. Необхідно забезпечити стабільне та адекватне фінансування для забезпечення потреб населення;

3. Потреба у прозорості та відкритості: прозорість та відкритість у використанні бюджетних коштів на соціальний захист є важливими для запобігання корупційним схемам та забезпечення ефективного використання ресурсів;

4. Важливість моніторингу та оцінки: система моніторингу та оцінки результативності соціальних програм повинна бути постійною та ефективною для вчасного виявлення проблем та коригування стратегій;

5. Необхідність партнерства: співпраця між урядом, громадськими організаціями та міжнародними партнерами є важливою для успішної реалізації стратегій соціального захисту.

На основі цих висновків можна підсумувати, що для покращення системи соціального захисту в Україні необхідно використовувати комплексний підхід та здійснити широкомасштабні реформи з метою забезпечення соціальної справедливості та підвищення якості життя громадян.

1. Медяник В. Організаційно-правові засади адміністративно-правового забезпечення державної соціальної політики в Україні : монографія. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 406 с.

2. Фомічов К. Адміністративно-правовий аналіз суб'єктного складу формування державної політики у сфері соціальної захищеності осіб з інвалідністю. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3. С. 185–190. URL : <https://er.dpuvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/12171/30.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

3. Конституція України : з офіц. тлумаченням Конституц. Суду України. Київ : Ліра, 2006. 96 с.

4. Законодавство України про соціальний захист населення : офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 2000. 224 с.

5. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

6. Медяник В. Адміністративно-правове забезпечення державної соціальної політики в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 424 с.

УДК 351.74

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/390-392

Роман МИРОНЮК

професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Повноцінне військове вторгнення росії на територію України внесло значні зміни в порядок нормального функціонування українського суспільства і зумовило необхідність вжиття заходів щодо підвищення обороноздатності, консолідації органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки громадян в умовах воєнного стану, особливо на територіях, які наближені до лінії оборони. Створення належних умов безпечного середовища на місцевому рівні неможливо без системної та ефективної взаємодії поліції з органами місцевої влади. Передусім така взаємодія дозволяє працювати ефективно, виступає чинником суспільної довіри, без якої неможливо створити належні умови для розвитку громад, забезпечити належний рівень правопорядку. Таким чином, можна дійти висновку про те, що діяльність Національної поліції України щодо створення безпекового середовища здійснюється на засадах партнерства в тісній співпраці з органами місцевої